

PRÁVNÍ RÁDCE

16. 11. 2011
číslo 4

ELEKTRONICKÝ NEWSLETTER MĚSÍČNÍKU PRÁVNÍ RÁDCE

VYDÁVÁ ECONOMIA, A.S., V EXKLUZIVNÍ SPOLUPRÁCI S ATLAS consulting spol. s r.o.

NÁZOR

Sněmovna a legislativní zmatek

Je v pořádku, aby byl zákon, který zavádí trestní odpovědnost právnických osob, schválený v posledních měsících roku 2011 a účinný již od 1. ledna 2012?

Je normální, aby byla schválena velice významná novela zákona o veřejných zakázkách poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení na začátku listopadu s tím, že se k ní sněmovna patrně stejně ještě vrátí poté, co neprojde senátem a počítalo se, že se podle této novely bude postupovat (až na určité výjimky) už od začátku dubna 2012?

Je v pořádku, že se už nejspíš málokdo orientuje v tom, jaké daňové změny budou platit od začátku příštího roku a které z nich budou vlastně účinné?

Sněmovna, ovládaná poslední dobou politickými pŕtkami snad více než kdy před tím, nás patrně nechtěně vrhá do legislativního zmatku. Často si nemůžeme být jisti ani tím, co vlastně projednává (například v minulém newsletteru avizovaná třetí čtení se nakonec na její 25. schůzi vůbec nekonala) a v tom, co schválila, se v některých případech nejspíš vyznají jen sami zákonodárci. A těžko říct, jestli toto konstatování vůbec platí pro všechny z nich...

Legisvakační lhůta, tedy lhůta, která má oddělit platnost a účinnost zákona, bývá v některých případech až moc krátká. U drobných změn, ne příliš rozsáhlých novelizací

nebo zákonů, které nemají tak podstatný význam, to nemusí být na škodu. Ale třeba u výše zmíněných norem může jít o velký problém. Nejasné výklady, nejistota v tom, jak postupovat, neznalost toho, co je vlastně správné – tohle všechno může nedostatečná legisvakační lhůta způsobit nebo se alespoň na takovémto negativním výsledku uvedení zákona v život podílet.

Jsem si plně vědom § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví, že: „*Pokud není stanovena účinnost pozdější, nabývají právní předpisy účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení. Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení.*“

Nikertrak ho nezpochybňuji.

I díky němu tak bude patrně všechno po čisté právní stránce v pořádku. Nic to ale nemění na mém názoru, že právní stát by se měl vyznačovat také tím, že dává všem stejnou možnost se s povinnostmi, která uvaluje, dostatečně dopředu seznámt, připravit se na ně a ujasnit si, co vlastně bude požadováno. Nejen v těch několika vypíchnutých případech tak ale náš stát určitě nečiní...

Jan Januš
Právní rádce

ZÁKONY

Z Úředního věstníku EU: Směrnice o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu

Dne 5. 11. 2011 byla v Úředním věstníku EU řady L, č. 288, str. 1-15, zveřejněna směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/82/EU ze dne 25. 10. 2011 o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

Cílem směrnice je přispět k zajištění vysoké úrovně ochrany všech účastníků silničního provozu v EU, a to usnadněním přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu, které byly spáchány s vozidlem registrovaným v jiném členském státě než je členský stát, v němž k deliktu došlo. Sankce v podobě pokut nejsou v takových případech často vymáhány. Směrnice má usnadnit právě vymáhání sankcí uložených za takové delikty. Vztahuje se na překročení nejvyšší dovolené rychlosti, nepoužití bezpečnostních pásů, nezastavení na červený signál světelného signalizačního zařízení, řízení vozidla pod vlivem alkoholu, řízení vozidla pod vlivem drog, nepoužití ochranné přilby, použití zakázaného přívahu a nedovoleného použití

(Pokračování na stránce 2)

V aktuálním čísle měsíčníku

Právní rádce

se mimo jiné dočtete:

ZÁKON O TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI PRÁVNICKÝCH OSOB A JEHO VLIV NA PREVENCI PODVODŮ

EURONOVELA ZÁKONA O ZAMĚSTNANOSTI

NOVINKY V UKONČOVÁNÍ PRACOVNÍHO POMĚRU PO 1. 1. 2012

ROZHODOVACÍ PRAXE V ELEKTRONIZACI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

JEDNOTNÉ EVROPSKÉ SMLUVNÍ PRÁVO

Ukázkové číslo ZDARMA a předplatné:
tel. 800 110 022, www.PravniRadce.cz

economia
OBSAH ROZHODUJE

NOVINKY

Občanský zákoník míří do senátu

Nový občanský zákoník prošel třetím čtením v poslanecké sněmovně, nyní o něm bude rozhodovat senát. Navrhovaná právní úprava, vzniklá pod vedením Karla Eliáše, by měla nahradit tu současnou, která je používána téměř 50 let.

Do českého právního řádu by nový zákon vnesl mnoho novinek a posunů, rozdíly jsou například i v systematice obou zákoníků. Ten nový je totiž rozčleněn do pěti částí, z nichž například druhá se týká rodinného práva, jehož úprava je nyní obsažena v zákoně o rodině.

Jak zacházet s osobními údaji

Úřad pro ochranu osobních údajů představil zhruba pagesátistránkovou publikaci nazvanou „Ochrana osobních údajů. Vybrané otázky. Příručka pro podnikatele“. Poukazuje například na evropskou a českou (a vzhledem ke spoluautorství publikace i na polskou a maďarskou) právní úpravu, která se týká tohoto tématu, největší pozornost ale patrně vzbudí kapitola nazvaná „Osobní údaje jako předmět podnikatelské činnosti“ s podkapitolami „Zpracování osobních údajů v životním cyklu“, „Zpracování osobních údajů v souvislosti se zaměstnáváním“ a „Osobní údaje v oblasti marketingu a zákaznických vztahů“. Dostupná by měla být například na jeho webových stránkách.

Poučte se o obchodech s OSN nebo o soutěžním právu

V blízké době nás čeká několik zajímavých událostí spojených s právní problematikou. Například v pondělí 21. listopadu to je Semi-

(Pokračování na stránce 2)

(Pokračování ze stránky 1)

mobilního telefonu nebo jiného komunikačního zařízení za jízdy. Směrnice vstupuje v platnost dnem 6. 11. 2011, členské státy mají uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 7. listopadu 2013.

Novela trestního zákona a trestního řádu

Zákon č. 330/2011 Sb. ze dne 7.10.2011, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Přijatý novelizační zákon je projevem implementace některých evropských směrnic, např. o trestněprávní ochraně životního prostředí, o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva, o boji proti terorismu a dalším. Dochází např. k přeformulování některých ustanovení stanovících skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí, jejichž aplikace se v praxi z důvodu jejich obtížného prokazování ukázala jako problematická. Změnou je např. doplnění nového trestného činu poškození vodního zdroje, či zakomponování hrubé nedbalosti do obecných specifikací jednotlivých skutkových podstat. Novela má dále přispět k zefektivnění boje proti korupci úředních osob zpřísněním trestních sankcí, a týká se také ukládání a výkonu trestu domácího vězení. Vedle toho, v návaznosti na zákonem prováděné změny, doplňuje trestní řád. Zákon nabývá účinnosti dnem 1. 12. 2011, s výjimkou jediného ustanovení týkající se úplatků korupce v rámci řízeného uplatnění volebního či hlasovacího práva, které nabývá účinnosti dnem 14. 11. 2011.

Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

Zákon č. 329/2011 Sb. ze dne 13.10.2011 o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. Zákon je součástí tzv. sociální reformy, která má dle důvodové zprávy za cíl především snížit administrativní zátěž pro uživatele služeb, zefektivnit práci orgánů státní správy, dosáhnout maximální možné účelnosti dávek a sociální dávky lépe zacílit. Mezi více než sedmi desítkami právních předpisů nebo jejich částí, které zrušuje, je také zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Vedle toho zákon novelizuje dalších jedenáct zákonů. Zákon nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2012, s výjimkou některých ustanovení, které nabývají účinnosti dnem 14. 11. 2011 nebo 1. 1. 2014.

Novela vyhlášky o zdravotní způsobilosti

Vyhláška č. 334/2011 Sb. ze dne 8.11.2011, kterou se mění vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, ve znění vyhlášky č. 407/2008 Sb.

Cílem novely je dosažení souladu seznamu činností pro účely posuzování zdravotní způsobilosti k výkonu služby v bezpečnostních sborech podle katalogu činností v bezpečnostních sborech, který je součástí vyhlášky o zdravotní způsobilosti, s katalogem činností v bezpečnostních sborech vydaným nařízením vlády č. 104/2005 Sb., a to v podobě novelizované od 1. 1. 2009 nařízením vlády č. 450/2008 Sb. Seznam činností pro účely posuzování zdravotní způsobilosti s novelizovanou podobou katalogu činností v bezpečnostních sborech doposud nekorespondoval, což dle důvodové zprávy způsobovalo při posuzování zdravotní způsobilosti příslušníků k výkonu služby podle nově doplněných činností značné aplikační problémy. Novelou je tak především stanoveno nové znění oddílu II „Seznam činností pro účely posuzování zdravotní způsobilosti k výkonu služby v bezpečnostních sborech podle katalogu činností v bezpečnostních sborech“, přílohy č. 1 k vyhlášce č. 393/2006 Sb. Vyhláška nabývá účinnosti dnem 29. 11. 2011.

Zdroj: CODEXIS®

JUDIKÁTY

Prodej obecního majetku

Dne 21.9.2011 vydal Nejvyšší soud rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 1047/2010, v němž se vyjadřuje k platnosti smlouvy o prodeji nemovitého majetku obce, jenž byl schválen na poradě (neveřejném zasedání) zastupitelstva obce. Soud po úvahách o podstatě právního úkonu obce uzavírá, že materiální podmínkou majetkoprávního úkonu obce je předchozí rozhodnutí obecního zastupitelstva učiněné na veřejném zasedání. Jinými slovy, že zastupitelstvo obce může rozhodnout o majetkoprávním úkonu obce pouze a výhradně na veřejném zasedání zastupitelstva, nikoliv např. na jeho „poradním zasedání“, „poradě obecního zastupitelstva“ či „výjezdním zasedání zastupitelstva.“

Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách

Dne 1.11.2011 vydal Ústavní soud náleží sp. zn. II.ÚS 2164/10, ve kterém se vyjadřoval k náležitostí rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách. Podle Ústavního soudu taková rozhodčí

(Pokračování na stránce 3)

Komplexní právní informační systém pokrývající problematiku národní i evropské legislativy a judikatury, včetně souvisejících informací.

- Legislativa České republiky a Evropské Unie
- Judikatura České republiky, Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva
- Literatura

ATLAS CONSULTING
www.atlasconsulting.cz

(Pokračování ze stránky 1)

nář pro české podnikatelské subjekty k dodávkám do neziskových organizací, za kterým stojí mimo jiné Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Podle programu uveřejněného na webu ministerstva zde budou například představeny zkušenosti Generálního konzulátu v New Yorku týkající se obchodů mezi OSN a evropskými společnostmi.

V dalším týdnu pak má v Brně proběhnout mezi 29. listopadem a 1. prosincem Svatomartinská konference 2011 na téma 20 let českého soutěžního práva. Pozornost bude věnována také přesahujícím tématům, třeba dvacetiletému výročí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který konferenci organizuje a na jehož webu najdete například i její program.

Růžička a plzeňská práva

Děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni Květoslav Růžička reagoval na základě položených otázek v on-line rozhovoru na webu iHNed.cz také na aktuální rozhodnutí Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR, týkající se ztráty akreditace doktorského studijního programu a pozastavení možnosti organizovat rigorózní řízení, vedoucí k dosažení titulu JUDr.

Podle Růžičky budou moci posluchači doktorského studia na fakultě zůstat do konce února roku 2012, poté by jim mělo být zajištěno studium jinde. Celý rozhovor si můžete přečíst na zpravodajském serveru iHNed na <http://zpravy.ihned.cz/cesko/c1-53562830>.

PERSONÁLIE

Exministr náměstkem na vnitru

Bývalý ministr dopravy ČR Radek Šmerda se stal s účinností od 15. listopadu 2011 náměstkem ministra vnitra ČR pro strategie a programové řízení. Šmerda, který je vzděláním právník a publikuje například na témata z oboru trestního práva, tak nastoupil na místo, které se uvolnilo po rezignaci Pavla Kryštofa. Ministrem dopravy byl Šmerda krátce v letošním roce, úřad zastával mezi odstoupením Víta Bárty a nastoupením Pavla Dobeše. Dříve působil na tomto ministerstvu jako náměstek ministra.

(Pokračování ze stránky 2)

doložka vyžaduje v první řadě transparentní a jednoznačná pravidla pro určení osoby rozhodce. Obecně Ústavní soud konstatuje, že podmínky ustavení rozhodce a dohodnuté podmínky procesního charakteru musí účastníkům řízení garantovat rovné zacházení, což ve vztahu spotřebitel – podnikatel znamená zvýšenou ochranu slabší strany, tj. spotřebitele, a dále požaduje, aby dohodnutá procesní pravidla garantovala spravedlivé řízení, a to včetně možnosti přezkoumání rozhodčího nálezu jinými rozhodci.

Zdroj: CODEXIS®

ROZHOVOR

Novela zákoníku práce přinese i výkladové problémy

V souvislosti s očekávanou novelou zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, podepsanou 16. listopadu prezidentem republiky a účinnou od 1. ledna 2012, jsme požádali o rozhovor Alenu Čechtickou, specialistku na pracovní právo společnosti Noerr.

Jaké důvody vedly podle vás zákonodárce k přijetí této novely?

Od přijetí současného zákoníku práce se již projevil některé nedostatky současné právní úpravy v praxi. Většina zaměstnavatelů, většina podnikatelů, volala po různých změnách. Důvodem tedy určitě byla snaha o reakci na kritické hlasy z podnikatelské praxe. Jak uvádí i důvodová zpráva, šlo také o snahu o zpružnění trhu práce a zvýšení stability pracovněprávních vztahů.

Odráží podle vás tato novela současné tendence evropské práva a mezinárodního práva? Vidíte v ní nějakou inspiraci právními řádami jiných evropských zemí?

Částečně v ní lze pozorovat určitou inspiraci zahraničními právními řádami. Jako příklad mohu uvést odstupňování výše odstupně v závislosti na odpracovaných letech, což, pokud je mi známo, už například v Německu funguje několik let. Je to v praxi osvědčený model. Také snížení finančního odškodnění za porušení konkurenční doložky ze 100 % na 50 % průměrného výdělku je v podstatě v souladu s tím, jak je daná věc upravena v některých jiných zemích a jak se osvědčila. Šestiměsíční zkušební dobu nalezneme i v jiných právních úpravách, a to už dlouhou dobu. Někdy ji mají i pro běžné zaměstnance, ale zaměstnavatelé jistě ocení, že získají možnost sjednání delší zkušební doby alespoň s vedoucími zaměstnanci.

Můžete jmenovat nejzásadnější změnu na straně zaměstnavatele, kterou novela přináší?

Je jich několik. Jde například o změnu zásad, na kterých je vystaven pracovní poměr na dobu určitou. Velkou změnou je také nový výpovědní důvod spočívající v porušení léčebného režimu v době pracovní neschopnosti, a samozřejmě i prodloužení zkušební doby, protože pokud je mi známo, tak dlouhá u nás ještě nebyla. Zákoník práce z roku 1965 vycházel původně z jednoměsíční zkušební doby, která byla postupně prodloužena na tři měsíce. Prodloužení na šest měsíců je tedy určitě dosti zásadní změnou.

A na straně zaměstnanců? Je možné mluvit o vyslovených kladech nebo záporech?

Jde spíše o změny, které na jednu stranu mohou přinést určité výhody, ale na druhou stranu i nevýhody. Domnívám se, že třeba nový výpovědní důvod nebude v praxi alespoň zpočátku až tak využíván a v zaměstnanci ho až tolik nepocítí. Významné změny přináší také konta pracovní doby, například možnost převodu přesčasů - to ale opět ocení spíše zaměstnavatelé. Pokud jde o změny, které by byly pozitivní ryze pro zaměstnance, lze jmenovat např. nově zavedenou možnost „vysoudit“ odstupné v případě přechodu pracovněprávních vztahů, bude-li prokázáno, že k ukončení pracovního poměru došlo z důvodu podstatného zhoršení pracovních podmínek u nového zaměstnavatele nebo možnost zaměstnance určit si sám termín čerpání dovolené v případě, že mu zaměstnavatel nenařídil její čerpání ani do 30. června následujícího kalendářního roku.

Vidíte v novele už nyní nějaká ustanovení, která budou problematická při výkladu?

V první řadě je to ten nový výpovědní důvod. Myslím si, že z toho skutečně budou vznikat soudní spory. Je to dosti obecná terminologie, ke které nemáme relevantní judikaturu. Mohou vzniknout i další problémy, třeba ohledně řetězení pracovních poměrů na dobu určitou či přechodu pracovněprávních vztahů. Bude zde již zmíněná možnost zaměstnance vysoudit odstupné, dojde-li k ukončení pracovního poměru v souvislosti s podstatným zhoršením pracovních podmínek, takže i v tomto směru lze předpokládat vznik četných pracovněprávních sporů.

Přijde vám doba, která uplyne mezi podpisem prezidenta republiky (16. listopadu 2011) a účinností této novely (1. ledna 2012) dostatečná?

Lhůta mi nepřipadá dostatečně dlouhá, spíše dosti krátká. Na to, o jak významnou normu jde a na to, jak významné bude mít dopady v praxi, by bylo zapotřebí, aby měli jak zaměstnavatelé, tak zaměstnanci větší časový prostor se se změnami seznámit. Na konci roku má spousta zaměstnavatelů asi mnoho jiných starostí. Nemusí mít tak dostatečný časový prostor k tomu, aby se právě těmto změnám věnovali.

ČLÁNEK

Novinky v ukončování pracovního poměru po 1. 1. 2012

Jak již zřejmě většina čtenářů zaznamenala z různých sdělovacích prostředků, chystají se od příštího roku zásadní změny v jednom z nejvýznamnějších právních předpisů, kterým je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění, (dále jen „zákoník práce“). Jeho novelu sice nejprve zamítl Senát, nicméně během prvního listopadového týdne jej Poslanecká sněmovna přehlasovala. V současné době tak k definitivnímu přijetí novely schází již pouze podpis návrhu zákona prezidentem. Lze tedy s vysokou pravděpodobností předpokládat, že i přes nastalé komplikace novela spatří světlo světa a k původně plánovanému datu 1. 1. 2012 skutečně nabude své účinnosti.

Alice Mlýnková

Článků obsahujících souhrnný přehled změn, které má novela zákoníku práce přinést, byla již publikována řada. V tomto příspěvku bychom se proto rády zaměřily podrobněji pouze na jednu z plánovaných změn, kterou však lze – zejména s ohledem na její očekávaný dopad pro každodenní praxi – většiny zaměstnavatelů – považovat současně za jeden z klíčových bodů novely.

Co nového lze tedy v oblasti ukončení pracovního poměru od připravované novely očekávat?

Nový výpovědní důvod

Za zřejmě nejvýznamnější změnu lze v daném směru nepochybně považovat rozšíření výpovědních důvodů na straně zaměstnavatele.

Po mnoha letech má totiž k dosavadním výpovědním důvodům vyjmenovaným v § 52 zákoníku práce přibýt další, zbrusu nový výpovědní důvod, který bude možné použít tehdy, poruší-li zaměstnanec „zvlášť hrubým způsobem jinou povinnost stanovenou v § 301a zákoníku práce“ [tento výpovědní důvod má být nově obsažen v § 52 písm. h) zákoníku práce].

Více se dočtete v listopadovém čísle časopisu Právní rádce, které vychází 24.11.2011.

JUDr. Alena Čechtická, Ph.D.
advokátka Noerr s.r.o.

Mgr. Alice Mlýnková
advokátní koncipientka Noerr s.r.o.